

2989

Skogsman.

Jä' har blitt förföllad i bachen o'
mina grädds också. Hon hade gått över sā mōn-
na garen, men då' rā' ett o' dā'samma. Så' där
rä' rock skogsman framme.

2989

Näckem.

In, som hette Schämm, så' neckem på
Bäckasjön, nle jå i ett hall, som ett litet häst
föt, o' när han sas då' fö' sin syskon, så' fos då'
ner i sjön.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2989

B.C.
Lär har hitt
Växjöbrottet i m
1932

Oppm. Petter Jansson
Växjöbrottet
Ber. Petter Jansson
J. 1878 i Växjöbrottet

Ja' har själv hört merken nu' ett ti-
tol jyl. Ja' slo' nema' jylen, o' ja' hörde, att dā'
svarade i tyffan så farfärlik, o' sen lyckte ja', att
dā' slo' ner i jylen, o' dā' lät, som om varmt slo'
i humlegens sky, men dā' slo' inga böljer på jylen. -
Då har viest hört samma svarande mellan Knyppt
o' Gunnajylek.

Bk.

Birkas bok

Kyrkobokförl. av

1930

Mjyrt. Åke Jansson
Tullakson

Bor. Mattis Persson

f. 1848 i Tjärstorp

du i Birkafalla skulle sejuka

målen, han så den i en kerämaddamm. Men vo-
ran sköt, så brokade börsjärnet, o' då' va' me-
ning en, han skulle sejuka se själv. Men han flö-
nk så hörlet, så hon kann inte broka se så fort.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2989

Blöttinge
Västra Ed
Åsle kommun
År 1930

Fred. Elmijersson 5
Jönköping, Hallitea
Ber. Charles Person
Född 1848 i Farabol
Åsle kommun
Maran.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2989

Den femte mars 1934 mellan Sie
o' alva på trädgården - ja har själv stenort upp af
va 'då' måt, som angrep me häns om livet, o' då'
ble' alldeles bättre. Men då' släppte hulja så fort,
o' ja' lyckelse, då' va' en lexi' o' hukra sa', hocken
då' va', som ansatte me. Då' va' maran, o' när ja'
finkes åtta; så va' hon född i Farabol, förs då' va'
Nabba-Jössens Bengta.

2989

Eklund frågde mig om gäng, om jag
kunne begrijpa, varför hansa hår va' så illa ålgängar
om näckerna. Han va' sätta han va' alldelvis fräbader. O'
ja' falle om dä' i Brundshöda, o' dä' va' dä' om som
sa': "Ja, näck ä' dä', för di har va't hår o' fläckar he-
la manna på hästarna. Vi har räknat fotarna, o'
dä' har va't lika många hår i var fot.

2989

Spökterr.

"Då' va' en gubbe, som döc' lito
villans härfå' - en grisbuk. Han hette Ola Jön-
son, o'sonru, han hade gäen. O'hun skulle ju hjäl-
pa sina mor o' vaka vira natt, men han gick där.
Då' sat bransa kerschinga: "Han får bor o' va' där o'
hjälpa mor!" - "Ja' hgar inte va' där", sa' han då'. O'då'
va' ett näborställe, i så morinde näbor, han skulle
gå' dit o' hjälpa hō'. Men när han kom ut' östra stan
i hundr, så hörde han, då' so' i väggarna på väst-
ra stan. Han minnte då' va' grabbuna frā' Bringsfors-
da, som skulle dit o' vaika över branom. Men så
frågde ja' kerschingan, om han skulle öppna, men då'
skriker han: "Nej, nej, han får inte öppna!" Hans

2989

lunga dro's ut o' snurrades som en dravare. Då' va' därför inte sonen tydde va' das. Då' va' var närm osynlig, som dro' ut den.

2989

Bengt Janssonsons bror va' ejit i
prästens villa besökte hanom, men bror sa' förtjän
heskan: "Släpp inle in hanom!" O' nät han va' död,
sa' tydde di inle körta från gården, förrän di hände
lämnat prästen.

tel.
Littera tel.
Kungsholmen
1950

Aptl. Elias Persson
Per. Matilda Persson f. 1848.

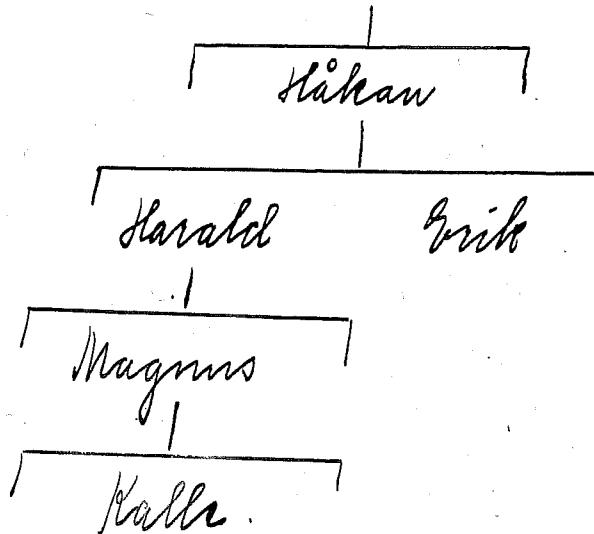
10

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2989

Trollkarlarna i Gällshult.

Harald d. å.

Harald d. å., då' va' den räff
trollgubben då' så' va' dock han, som va' va' dyd
va' sända', o' han kände avingar o' förra hem.

Skriv endast på denna sida!

2989

O' då hade krichingan hans låst i en bok, o' han
 va' full å' främmat. O' han misst kasta ut en
 skräppa huvris i be dom plötska upp dom. Då' noch
 så' ladt o' manna fram locket där, men samlar dom
 o' sätta dom li' gäming då' å' varre då'.

Sanger i Fallshult hade härve-
 luggare, o' di högge ut härve i färsha frä'. Hans
 krichinga kom o' värdo då' luggas överallt. Så' sag
 hon: "ja, ja' har inte mat utan li' de. Men han
 hadde arvihare, som födde se sib."

Karald i längsmåla, han väckte
 upp ett jumkimmer här. It hade sina barna-
 morska, sina jorvadotter. Så' va' hon kolia så
 hastigt äng, o' hon skulle på barnförlorning hos
 ett ej gift jumkimmer, o' där vändes hon illa mi-

2989

hunne. Då sae helsingan: "Ja, döc ja", så å' då' dina
skyll." O' hon döc. O' sen fick hon barnakyrna, så
härre, mellanåt. Harald sae då fe' hemm: "Vil du
bes för, så ska' ja' lägga upp hemm!" O' när hon kom
opp i gravn, så rå' hon alldelvis oppskonen åtta he-
la kroppen. Men barnamorskan rå' å' så skott sin-
ne, så hon sae: "Ni de varo, å' då' du, som plagat
me så!" Då' skulle hon inte gjort, för då' rå' då'
omöjlit i väcka ur hemm, utan han måtte stab-
la ^{mellan} sedan, o' så skrik han le' förkevaltmästan
att hämpa Pimback - då' rå' prästen - för han ha-
dt gäft i svartkonstskola. O' han kom må' bib-
ten urri armen, o' då' mådde hon mer. Men Ha-
rald, han fick inte rå' i församlingen mer.

Nin husing hängde se. Han rå' ble-
en lite kanski, o' di rå' lite stygga rå' hemm. O'

2989

så skulle han ju skickas å o' hugga tjärve', så han
gick till tjärven backen o' hade bolyga må'se. Så lä'
där ute rojps. Så lac han ytan där, o' så to' han ros-
pet. Då' va' på fallshults ägor. Men så gick han
över gärde in på farabols ägor, o' där bant han upp roj-
pet, o'ina bok. Men han hade stått på jorerna, när
han bant upp rojpet, förr han lä' på terrå' på jorerna.
Men då' va' ingen, som kunde veta, va' han va'; för-
räv oin å dä' där höllsläkten fra' fallshult drömde
om dä' o' sa, att di skulle leba i tjärbacken. Då' va'
vink Hallansson dä'. Då' gick inke o' leva hem ha-
nom må' häst, utan di mätte äfke' ett par otur
o' leva hem hanom må'!

Mainos va' så blärr', så' Harald
lore inke lara hanom så' mört.

2989

I Härkumma var' oin fräskomakare, Lia-Schiämnen, som hade fått skeog fö' trollfolket i längsmåla, fö' Haralds Mainsa Kalle, o' sen hade han fåt mört ån urstämplingen. Sen, hovort han konstrat, så kör' han synke. O' di hadde va' tinget, o' då' lät illa för Mainsa Kalle, o' sen på då' sista sluket, förm han dör, hadde Mainsa Kalle tanket o' gäkt o' fäkt för se, men di mötte han gravaren. Då' frågade han, va' han skulle gå. "Ja' ska' grava fö' dia-Schiämnen", sa' gravaren. Sen sa' jölk trollquibben ingen ro, utan han gick fö' Kindblom o' Brigards Jömmdroppar, o' så ordmaraade Kindblom, hur mört han skulle fa' felika. Men Mainsa Kalle fö' allt fö' oin gång. När sen prästens i Härkumma skulle lesta på dia-Schiämnen, så sa' han: "Han är kommen i en ofördigrat - farfaren hadde lär' Kalle inbo så länge.

2989

Fröllboken ska finnas i Långsmila, för oina pris
varslade om stor bok upp vid ryggningen. Men
då va' om stor spis igårom den, så ingen man
ska kan få där den.

2989

Om en svartkanslbok.

Salla Källen talte om att hörlee-
herde Rönbacke va' på synnesöle i Rönhult, o'
då fick han tag i en bok, o' då' va' rö' skil i den.
Gubben ba' honom, att han skulle förståa den, "jö'
ja' han inte", sa' han. "Ja' har haft honom i bakhugnen
tre gånger, men den brinner int'g. Den gror ja' ena
hälle i jorden o' gror ner den, men då'en ållt', så va'
bokenna barr.

2989

Hon som smidde ut ögat.

En i Högalund smidde ut ögat på
sin son, för han hadde skott för honom. Det hände på
en torrda snäller, i den fredje kom satan gåva
o' slö' på broddet.

Snapphanar.

Det va' en snapphanen här i Sara
by, Gransjöss. Han bodde bort ur' nabbabärörmen
i ena lilla stue där. Han hecat folkt rått fram.
Men så sätta da' samlade di se ur' stuen o' salte
ill i alla fyra jörnana på stuen. Men så hade han
en herring o' en si man. Han lac herringen i
i rummet o' bläck den. Den körjp han in i sängen
o' lac herringen utanför. O' näst stuen va' mörbrun.
men så körjp han ut.

En gång kom han in på ett stat-
te, där då' va' skomakare. O'där va' en pojke som
fylldes skomakaren. Snapphanen hade skökel häns

2989

2989

far, så pojken va' så rädd, så han darrade, när han skulle sy. Da'sae snapphannen se' braom: "Stick rått må' borsten!" Sen en gång laddade hearn ena tissee o' gick in mot braom, men först lac han näst på vägen. O' när snapphannen böjde se o' fö' upp då', så hörde hearn hanom. När han fäll, så där hearn: "Stick ja' rått må' borsten nu?" O' snapphannen svarade: "Ja, nu släck du rått."

Om en fyllelummig präst.

Då' va' Greta-Masse. Han o' min
schärfar, di va' fyllerummar lägge. Greta-Masse
talte om at för min schärfar, annars hade då' vi
aldrig kommit i dälen. O'då' inte längre sén, än
att ja' minns då'. - Greta-Masse hade gjort barn på
vra pie. O'så ble' hon faj, o'då' ga' han henne då'
räck, att di skulle få' livet å' se. O' hon gjorde då'
men inte han. Sen släppte han henne ute om nät-
terna. Han ble' rekommend, o'mållo ga' le' johan
Björngren o' hja' hanom om hjälpe. O' han fick tor le'
o'sitta i kökshelvetet en natt, o' prästen han ritade
en ring ikring hanom, o' sen drog han "Fader vår" i-
kring ringen o'så: "Nu så' får du sitta här le' ja' komma,

2989

men om då' kommer näin annan, som är liker mig,
så ska' du inte gå' ut ur ringen. Men när ja' kom-
mer, så går ja' in i ringen o' far dej i kvarnen!" —
Hon satt där väl nöra timmer, så lyckte han, då'
lyssnade på försök, men då' var bara skälvsljus.
O' så kom då' en, som var lik prästen i rösten. Han sa'
"Kom nu, Marie! Nu är då' dager, o' nu ska vi gå'." Men
han trodde honom inte. Sen var då' inte bättre, än
när han var gäst. Så lyckte han, att då' började brän-
na i den östra ängen i körkan. Därut var i den väst-
ra. O' då' lönade, ännu fö' då' kom in mot nacken
på honom, men han satt tillvaras. Ja, han lyckte,
att murana darrade, så förfälit var då'. Men sen,
när di då' inte tydde få' honom där ut ringen, då'
kom präst o' berörde, att hon skulle få' näck, o' då'
kastade han sin kommedale fö' henne, i den nu
hon sömde i små, små smöder. Men då' grämde honom

mest, att han så' mörra stöcköner i hemmets salldrag, o' di så' prisar ut som, när di lerde.

Tärn han gick te' prästen berörde han en ek, så' han kunde trypa igårom den, för han trodde, att han skulle bli a' mā' kunnig, men då ble' han intet. Sen gick han te' prästen.

Bl.

År 1878

Kyrkobokst. in

1930

Born M. Petersson

Föd 1878 i Rydsko

23

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2989

Ryds kyrka.

När Ryds kyrka skulle byggas,
så hade di tankt sätta den i Trajemala! Men då
som byggdes på dina röro var om nallen. O' di
måste skaffa ett par hillingotar, o' lägga ett lant
verke åtti dom. O' di gick för om förestång, o' där
stårde di, d'å' dä's körkan ligger nu. G'å' milt
allti' dä' går åtti' mänskernas tankesätt.

Feb.
Folkrörelse
Kungälvsbygd
1950

Uppf. Elsin Fjellström
Vox. Mattias Petersson J. 1848

24

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ila-Bengt.

Hon va' fälli, men hon va' skön,
så' din gammel agifler rik karl gifte se må' hem-
me. Men en hässman, Haugen Bolman holl te' må'
hemme. Först ga' hon här mannor i då' ova barnet,
o'sen hade hon för se q' gott här då' a'ra barnet
må'. Men då' va' då' en streddare inne o'så, att bar-
net spridde. Så' ville Bengta ge honna dricka, som
hon klämnat, men streddaren bringade hemme
o'ge barnet mjölk i stället, o' då' spridde hon upp
en hummarups stickade upp spret, o' han dör på
fläcken - så' ble' här' Bengta o' Bolman hälktade.
O'när Bolman skulle halsringgas, så' skarprättaren
troj hven. "Ja' ser tro hven, viderf ska" ja' knugga

2989

på?" riskade han till prästen. "Hugg då mittestå!" sa prästen. Men han högg då första, men då rökte han haren på brakan, och sen högg han i halsen, sen högg han rätt, men han måste skära i halsen till slut, för han fick inte hugga mer än tre hugg.

2989

Mord.

Så kom se så unnelit. Då va' Gunnar
 man - Bengtsson, en unmarkagsgubbe, o' så en bonde.
 O' så lejde bonnen drängen fö i före unmarkagsgubbens
 O' sen va' drängen allts' på dansräven, o' allts' hade
 han gäkt om pengar. O' di frågta, varifra' han hade
 så måch pengar. Då he' han inlo utan sa' "Ja, ja' har
 fäkt pengar för ja' har lämnat sörber fö Gunnar
 Bengtsson! Detta hörde prästadrängen, o' den visto delhase
 om näckarna fö hanom. Då halte han om då' för piena, o' då'
 slapp han då', men pien sa' at i stället. Men den halte hon
 om at fö prästaförmen, o' då' slapp hon o' se at, men prästa-
 fren föll at i stället. Då halte hon om at fö prä-
 fren, o' sen va' då' hänt. Han fö dif länsmannen, o'

2989

di ville häkta pjan må', men hon talte om att förs
morskan, annars hade di häckat lägga bort

27

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2989

2989

Så' va' en di healle för Fräsko-Jo.
 hamisen. Han bodde för se säl, i han kunde göra
 nära komber. - Så' va' då' en bonn, som lejde en,
 som hette Järslö-Vagen, som skulle slå bål Fräsko.
 Jähannisen kru' då' gick inlo bättre, än när han
 skulle slå bål honom, så' så' han så' menne män-
 ster ikring se, så' han måtte springa, o' bonnen
 måtte fåla slå bål honom. - Så' va' då' en keshinga,
 som så' då'. Hon så' lågge lva o' så', hundant di va'
 klätta, så' dr. kunde inla jáva hemme.

Hjör - Käll.

Hjör - Kjöll kallte di hanom, o'
 han va' storbanne. Han va' må' o' do' hal Nisse.
 Körk. O'sin löste han ut tra' hju'ar, o'då' loppe
 di, att di skulle sjala åt hanom, o'då' gjore di-
 min far hjánke i Tulseboda, o'di skulle åt näst
 håll i oftan, o'sa siger han: "Nu körer naboen!"
 - "Hur kan nu veta då'?" sa' Svensson. "Jo, då'
 int' moir än tra', som har sáva hovs, o'den vine
 d'å' Hjör - Kjöll!" - Svensson gick ut o'skulle pissa
 men han kom int' längre än i fastan, den vånde
 han o'gick in igen. O'då' va' så' att Hjör - Kjöll
 hade vigt utanför. - Sen började di sjala hos
 nabona, o'di misslänkte då' Hjör - Kjöll, fö

2989

2989

di hadde ju fört horset. O' när di skulle ramsaka
 o' häppade på en del tjuragod, så sa' Hugo-Kjell:
 "Ja' häppade en väsjöte, o' i hanom körde ja' ha-
 la påsu, o' i den va' alltskop." - Ja' frågade läns-
 manna: "Har ni skötk?" - "Ja' ser du ut," sa' Hugo-
 Kjell. Sen blev' båda han o' morskau häckbads om
 igen. Han dör i häcket. - Sen voi ja' inte mört.

En son å Ola Låkansson gifte se
 fö' kommerskulla, o' när han flibble dit, så fö'selius
 mor o' sprätte upp vina hysse på pulsens, o'
 där va' hanne namm ja' en pappslapp. Schär-
 mor leändes dynna; di va' skolana från tunne.

Hugo-Selånn bodde här. O' hanas
 hoshinga, hanna, som va' dotter fö' Hugo-Kjell,
 fick hasha en hopers fina dynor o' dinkar i ugna,

för di va' stolna. O'då' osade i hela byen.

Augo Ola i Skålmevärshult, han lät
göra se en biskopsläsa; han skulle ha den fö'resso, när
han dör. Så sae enikaren: "Hur ska' ja' mala hemme?
Ja' ska' vā' mala hemme illande nō', för du ska' vā'
fö' helvetet?" - En gubbe, som bodde där, fängade
en levande mus i lac den o' må'ra årlar i kistan.
Så sa' han: "Då' spörjas i era kistor! Så begärde han
jem kronor, för att han skulle skaffa dān spörjet.
O' sen sätte han upp locket, o' den sprang spålar dā.
Han va' oin skälun o' läddas, han skulle komma
må'ra konster.

2989

Ola Håkansson.

Om falki änka skulle köpa pärer å
 Ola Håkansson för en o'funki skäppna. O' nás hon
 hem i källaren o' fisk se pärerna, så ville hon inte
 ha dom, sådana som di va'. Hon skulle ha sällygå-
 ner. Men då sa han: "Vill du inte ha dom som dia",
 så får du inte nära pärer! Hon ville ha dem lymer,
 d. v. s. heller skäppna. När de hade milit opp dom,
 så valte hon ut dom ur pärakistena på gälen o'
 plöckade om dom. Den målde hon di fiskka. Då va'
 tentan skäppna. Di fö' hon må' se. O' hon fisk allt.
 så bebala de lemmes skäppna.

2989

2989

Skatter.

Då' va' på Karl Georgius bi i Uppsala. När kekeln var död, så visade di ju, att han hade pengar. O'så hade han ena pie, s' när du skulle göra brygga och mina, så ville di, hon skulle lämna upp pengerna. Men pengar va' där intet, o' di ville hon skänka gärdet, men då blott hon fajt i gräset o'sae: "Han hade vissa julor, o'den lät jo i kekhan unne brygga!" O'då grande di upp honom o' öppnade kekhan, men di mällte länga igen lock, för då' lä' en drake på brystet på honom. Men hade där va'it en finne, s' hade han dock kunnat få'l pengerna.

2989

Då' va' vii, som skulle gräva ner pen-
gar, för då' brukade de göra förs i världen. Då' va'
tjycket, tjycket hövdingar, järlekska va' di. Han
hade lagt dom i en gäse. Men en pojke hade markt
då', o' han gick upp i en gran för o'se, så han lade
dom. Men gubben fick se honom o'skakade må' bös-
san på honom. Han träffade honom inte, men
herrn ble' så räddes, så' han trillade ner frå'
graven, o' sju före han inte följa åtta honom. Var
han lade pengarna, å' då' ingen, som vri. Men så' va'
då' ena draken, som lä' där, han körde släckarkara-
na frå' ångan mewna gånger. Då' va' en tonyba-
nos drake, men nära är åtta ble' då' en flygarnas
drake. O' han hade pengarna.

2989

I Solvshögs slott hade snappa-
narna gravat ner en hager ungur. Charpentier
hade dom på sina äger. Då va' da' en finne, som
torade, att han skulle skaffa fram ungerna, om
han fick brälken i dom. Men när finnen öppnade,
o' di fick se, va' där va', så sae Charpentier: "Du kan
va' nöjd må' Fredjedelen!" Då ble' finnen arg o' do-
igen dö'en o' kastade mycket i åen o' sak: "Nu
går ingen in där denna sian domare da!"

2989

Singla. Sågång i Rönisa. Han hade
 500 kronor, som han skulle befala på sin gård.
 Så hade han fått ut 300 kronor i banken, o' då var
 han i en tråsko o' sätte den på löftet. O' sen di 200
 kronorna hade han unne bunt i sängen. Da den va'
 inlo förfallen, men han skulle ha pringerna be'
 ress. Du om nakkna så brann da', d' han kom
 inlo upp på löftet ållt sina tråsko.

Blck.

Phryshult

Elin Jansson
1930

37

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Pengar lades i kistan för den död; då
möinbe se ha rycka å dom Mälaren i Ullaboa
hade en räffare, o' när han dör, ha' han räffaren
lägga ema hilla jekte unna hand på honom, när
han va' dö'. Men räffaren sprällo upp pustena o'
räbenade pengerna. Då va' mönna. Den så lär han
o' skriven en revers på lika stor summa, o' då
lär han i pustena i stället för pengerna. Men han
vista se ätta dö'en o' frågat honom, om han lär
dit pengerna. "Nej, då gjore ja' inte", sa' räffarn,
"men ja' lär en revers där, o' när du behövs
pengar, då får du ta på den!"

2989

2929

Här i Farabol skulle då' finnas pen-
ger nergranna i Vitakärs, för då' va' en som skulle
ut i krig, som givor ner dom. O'då' ska' va' ett mäs-
ter salt, där han givor ner dom. O'sen kom då' hem-
välser. Hé Jämse prost, att han skulle yppa' t'
för farabolalane, men d'å' ingen, som var pre-
cis, va' platsen å'